

HENRI-VICTOR VALLOIS 1889—1981

1981 novemberében, 92 esztendőskorában hunyt el századunk egyik legnagyobb antropológusa, HENRI-VICTOR VALLOIS professzor. Személyében a francia és az európai humánpaleontológia, fizikai antropológia rendkívüli aktivitású egyéniségét veszttette el. Tudományos munkásságát egyfelől a módszeres anatómiai szemléletből következő analízis, másfelől a kritikai megfontolásokat kreatívan alkalmazó, szintézisre való törekvés határozta meg. Munkásságában elsődlegesnek tekintette az összehasonlító és funkcionális anatómia alapján az emberi evolúció módszeres megismerését és megismertetését. Szigorúan tömör, világos és egyben szellemes okfejtése hatotta át minden írásművét. Alkotói tevékenysége nem egyszerűen az életében publikált nagyszámú (439) szakkönyvvel, monográfiával, tanulmánnyal illusztrálható, hanem az azokban megfogalmazott iránytmutató koncepciókkal.

A Franciaország gazdag, klasszikus paleolit lelőhelyeiről származott ősember leletek tudományos kutatásait messzemenően meghatározták, szubhumán és humánpaleontológiai vonatkozásban egyaránt. M. BOULE professzorral együtt írt *Les Hommes Fossiles* kézikönyve négy alkalommal került kiadásra, majd angol és német nyelven is megjelentették. *Les Races Humaines* munkája kilenc kiadást ért meg, és azt olasz, spanyol, portugál, japán nyelvű fordításban is kiadták.

A megemlékezés keretében H. V. VALLOIS professzor életpályájának legfontosabb állomásait felvillantva adhatunk képet oktató, kutató, tudományos szervező és a nemzetközi szervezetekben kifejtett nagy jelentőségű tevékenységéről.

A század második évtizedének elején Montpellier egyetemének orvosi karán szerez diplomát, majd Párizsban 1922-ben a természettudományokból nyerte el a doktori fokozatot. 1922—1941 között a toulousi egyetem orvoskarán az anatómia professzora. Az 1938—1960 közötti években a Laboratoire Broca, 1941—1945 között, majd 1950—1960. években a világhírű Musée de L'Homme igazgatója. A Musée de L'Homme-ban folytatott tudományos munkássága során elsőként választotta fel az emberi evolúció orthogenetikai folyamatát és a hominizáció mibenlétét.

Tudományos munkásságának legjelentősebb évei 1942-től a nyugalomba vonulását követő évekig terjedően a L'Institut de Paléontologie Humaine-hoz kötődnek. A több mint fél évszázadot meghaladó oktatói munkássága alatt a francia antropológusok több nemzedékét nevelte. Az elődök nyomán Franciaországban, Észak-Afrikában és a Közel-Keleten folytatott ásatásokból származott fossilis, mesolitikus, neolitikus csontvázletelekkel gazdagította a már említett intézmények gyűjteményeit.

Az egyetemi, múzeumi és intézeti kutatómunka mellett rendkívüli aktivitással folytatott tudományos szervezői munkásságot számos francia (Société d'Anthropologie de Paris, La Société de Biologie, La Société Biométrie humaine, Association des Anatomistes, Société Préhistorique française) és nemzetközi társaságban (Conseil Permanent des Congrès internationaux d'Anthropologie et Ethnologie, Union internationale des Sciences anthropologiques et ethnologiques, U. N. E. S. C. O.). Tagja volt a francia orvostudományi akadémiának, valamint több európai állam tudományos akadémiájának volt tiszteletbeli tagja. Az életrajzi áttekintés a teljesség igénye nélkül, mindössze azt a hallatlan sokoldalú tevékenységet kívánta érzékeltetni, amely H. V. VALLOIS tartalmas életét jellemzi.

Külön kiemelten említést érdemel az a tevékenység, amelyet 30 éven át a L'Anthropologie szerkesztőjeként fejtett ki.

A magyar antropológiai kutatások eredményeit H. V. VALLOIS professzor mindenkor figyelemmel kísérte, és a kiemelkedő fontosságú magyar antropológiai tanulmányokat a L'Anthropologie-ban közölte. A recenzióban tett észrevételeivel igen értékes útmutatást nyújtott további munkáinkhoz.

H. V. VALLOIS professzor emlékét a magyar antropológusok kegyelettel őrzik meg.

Dr. Nemeskéri János